

Posudek oponenta diplomové práce

Autor: Mgr. Jan Sobotka
Název: Brněnské vilové kvarteto a potenciál jejich zahrad
Místo: Praha
Rok: 2022
Rozsah: 65 s.
Vedoucí: PhDr. Hana Havlůjová, Ph.D.
Oponent: Jakub Jareš, Ph.D.

Hodnotící kritéria

	splňuje	splňuje z větší části	splňuje z menší části	nesplňuje
Problematika a cíl práce jsou zformulovány a odpovídají zadání a názvu práce.	-	Ano	-	-
Metody využití autorem jsou adekvátní vzhledem k cíli práce a tématu.	-	Ano	-	-
Autor se opírá o relevantní prameny a literaturu .	Ano	-	-	-
Struktura práce je vyvážená a logická.	-	Ano	-	-
Zpracování vykazuje rysy originality a vlastního přínosu .	Ano	-	-	-
Práce je prosta gramatických a stylistických chyb .	-	Ano	-	-
Práce je psána kultivovaným odborným jazykem za použití správné terminologie .	Ano	-	-	-
Autor správně cituje .	Ano	-	-	-
Autor nic podstatného neopomenul (obsah, úvod, závěr, seznam pramenů použité literatury, anotace v češtině a cizím jazyce, rozsah odpovídá zadání).	Ano	-	-	-
Autor pravidelně konzultoval s vedoucím práce	-	-	-	-

Celkové hodnocení (slovně)

Diplomová práce se zabývá zahradami památkově chráněných a veřejně zpřístupněných vil v Brně (vila Stiassni, vila Löw-Beer, vila Tugendhat, Jurkovičova vila). Na příkladu autorem zpracovaného průvodcovského textu pro zahradu vily Stiassni chce práce představit potenciál jejich prohlídek. V první části autor stručně shrnuje hlavní principy interpretace místního dědictví, využívá přitom českou i zahraniční literaturu a zároveň přibližuje hlavní pojmy a kontext ochrany a prezentace památek zahradního umění. V druhé části stručně představuje historii a památkovou hodnotu jednak samotných vil, jednak jejich zahrad. Ve třetí části autor shrnuje svá pozorování stávající prezentace zahrad zmíněných brněnských vil. Ve čtvrté, stěžejní části přikročuje autor k návrhu sylabu pro zahradu vily Stiassni. Postupuje přitom ve dvou krocích, když nejdříve zpracovává interpretační východiska sylabu a poté připojuje samotný průvodcovský text. Závěr diplomové práce je shrnutím, ba možná spíše vyjádřením přání autora, aby zahrady památek dostaly více pozornosti než doposud.

Dvě úvodní kapitoly mají do jisté míry kompilační charakter, avšak jsou dobře napsané a dávají základní přehled o problematice, byť by mohly jít do větší hloubky. Téma prezentace památek zahradního umění je představeno pouze na pěti stranách textu. Také představení jednotlivých vil a zvláště jejich zahrad se zdá být až příliš stručné. Texty o zahradách jsou navíc do značné míry popisné (viz věty jako „Treláže na popínavé rostliny byly na všech fasádách, květiny v truhlících a květináčích zdobily lodžii a terasu.“, s. 21 a podobně na dalších místech).

Shrnutí současného stavu prezentace zahrad brněnského vilového kvarteta je užitečné. Nicméně jedná se zde spíše o subjektivní pohled a hodnocení na základě autorova pozorování, nikoli o výzkum jako takový. Pokud by kapitola měla mít parametry výzkumu, musela by si předem stanovit metodologii zkoumání a kritéria hodnocení. Avšak lze ji chápat jako svého druhu přípravný krok k samotnému jádru práce – tedy sylabu. Nakolik jsou zmíněné vstupní kapitoly pro formulování sylabu nezbytné, je otázkou (zvláště představení ostatních vil) a stejně tak se lze ptát, zda by přímo v názvu DP neměl být sylabus pro vilu Stiassni explicitně zmíněn. Z mého pohledu by se jednalo o přesnější vystižení podstaty práce.

Předtím než autor zpracoval samotný sylabus, vytvořil na základě metody doporučené v Interpretacním průvodci Thorstena Ludwiga stručný interpretační plán. Tento postup je třeba pochválit a vyzdvihnout, protože v českém památkářském prostředí ještě zdaleka není běžný, jakkoli je pro vznik kvalitního sylabu zásadní. Autor představuje v textu hlavní sdělení sylabu a v přehledném schématu popisuje jednotlivá klíčová témata, otevřené otázky, nášlapné kameny a další komponenty interpretačního výkonu.

Autor formuluje následující hlavní sdělení: „Zahrada vily Stiassni je příkladem meziválečné památky zahradního umění rozdělené na tři části, které byl citlivou obnovou navrácen původní ráz vyvolávající pocit bohatství a prvorepublikového luxusu.“ a v návaznosti na to je rozděluje do tří hlavních témat:

1. Jedná se o meziválečnou památku zahradního umění (představení zahrady, zasazení do dobového kontextu, ohromení velikostí).
2. Zahradu lze rozdělit do 3 částí podle jejich funkcí.
3. Zahradě byl citlivě navrácen původní charakter meziválečné památky zahradního umění.

Nakolik je volba hlavního sdělení a dalších interpretačních prvků pro zahradu vily Stiassni výstižná, by dle mého názoru mohlo být předmětem polemiky, stejně jako to, zda se autorovi podařilo interpretační plán skutečně naplnit. Z povahy věci je přitom každé hodnocení v této oblasti subjektivní.

Jako případný oponent interpretačního plánu bych namítal, zda si témata 1 a 3 nejsou příliš blízka a rozdíl mezi nimi není pouze v detailu. Zda se například neměla v bodě 3 více zdůraznit současnost – tedy role dnešních památkářů a architektů (včetně autorů novostavby Metodického centra moderní

architektury), kteří se jistě pouze nevraceli k stavu z meziválečné éry, ale vytvářeli jeho interpretaci. Polemizoval bych zřejmě také s tématem č. 2, protože si nejsem jistý, zda téma rozčlenění zahrady dle tří funkcí je dostatečně atraktivní pro účastníky prohlídky. Jak jsem ale již zmínil, hodnocení v oboru interpretace je vždy velmi subjektivní.

V úvodu sylabu zaznívá jako první informace, že objekt je ve správě NPÚ, který jej získal v roce 2009 (s. 49). Zvažoval bych, zda nevybrat poutavější informaci pro úvodní naladění návštěvníků, zvláště když se totéž opakuje později (viz s. 52).

V dalších částech sylabu jsou prezentovány zajímavé informace, v některých případech nabízející i různé „aha-momenty“. Pokud bych měl vytvářet na základě textu sylabu emoční křivku prohlídky, jako výrazné momenty by se v ní objevily: 1) osobnost zahradníka Antonína Frömla a jeho pozoruhodná profesní kariéra, 2) překvapivá etymologie slova antuka, 3) neobliba pampelišek u majitelky vily.

Naopak jiné momenty sylabu, které by mohly, ba měly být centrální, tolik nezaujmu, protože chybí potřebný kontext. To se týká především autorů zahrady Ernsta Wiesnera a Otto Eislera, jejichž jména jsou pouze letmo a bez dalších životopisných podrobností zmíněna (na rozdíl od zahradníka Frömla), a stávají se z nich proto pouze epizodní postavy.

Z hlediska naplnění interpretačního plánu se mi zdá, že zatímco 1. téma je představeno poměrně dobře, 2. téma (tzn. funkční členění zahrady) je v textu spíše roztroušeno a chybí mu jasnější rámování a shrnutí. Tématu č. 3 se pak dostává jen omezený prostor, ačkoli představení dilemat a těžkostí při realizaci obnovy zahrady by mohlo být vděčným námětem.

Směrem k závěru je sylabus čím dál více jen výčtem jednotlivých zastavení a toho, co mohou návštěvníci vidět. Prohlídka končí zmínkou o garáži a zahradníkově domě. Sylabu tak citelně chybí závěrečná pointa.

Je nutné zmínit, že tyto kritické připomínky formuluji především z toho důvodu, že předpokládám další autorovu práci s textem sylabu a jeho budoucí praktické využití. **Jako diplomová práce je text zcela uspokojivý, a proto jej rád doporučuji k obhajobě.**

Na základě výše uvedených postřehů a připomínek navrhuji otázky, na které by měl diplomant v rámci obhajoby odpovědět:

- 1) Jaké momenty v rámci prohlídky by mohly zajistit její postupnou gradaci a závěrečnou pointu?
- 2) Jaký potenciál nabízejí osudy a dílo autorů zahrady E. Wiesnera a O. Eislera? Jak by bylo možné jejich osobní příběhy do prohlídky více zahrnout?

Datum: 16. 8. 2022

Podpis oponenta práce:

Jakub Jareš, Ph.D.